

OVERDENKING

Ziekte, gebed, genezing.

¹⁴Laat iemand die ziek is de oudsten van de gemeente bij zich roepen; laten ze voor hem bidden en hem met olie zalven in de naam van de Heer. ¹⁵Het gelovige gebed zal de zieke redden, en de Heer zal hem laten opstaan. Wanneer hij gezondigd heeft, zal het hem vergeven worden. ¹⁶Beken elkaar uw zonden en bid voor elkaar, dan zult u genezen. Want het gebed van een rechtvaardige is krachtig en mist zijn uitwerking niet.

Jakobus 5: 14 - 16

Met regelmaat duikt het onderwerp in gesprekken van gemeenteleden op. Soms is er een aanleiding van buitenaf. Er wordt bijvoorbeeld een 'dienst van genezing' georganiseerd. Soms is de aanleiding van een geheel andere orde en houdt dan bijvoorbeeld verband met (ernstige) ziekte, persoonlijk, of in naaste kring. Op weer een ander moment worden vragen opgeroepen door wat we lezen in de Bijbel, in Handelingen bijvoorbeeld, of ook in het hierboven aangehaalde gedeelte uit de brief van Jakobus.

Het thema "Ziekenzalving" of "Genezing & Gebed" blijft bij voortduring actueel en tegelijk ingewikkeld. Dit onderwerp raakt velen persoonlijk. Daarbij komt dat er geen gemakkelijke antwoorden te geven zijn. Eigenlijk is het veelal een zoeken en tasten naar de richting van een antwoord. Waarbij je nog het beste de weg van een gesprek hierover kunt volgen.

Toch wil ik proberen dit keer iets hierover in ons kerkblad door te geven. In de Jakobusbrief vinden we allerlei praktische raadgevingen voor het leven als christen. Wat daarbij opvalt is dat Jakobus dat steeds verbindt met de gemeente als geheel.

Zo plaatst hij ook een situatie van ziekte van een gemeentelid binnen het geheel van de gemeente. Iemand die ziek is mag een beroep doen op de gemeente. Bij ziekte zien we nogal eens dat er het gevaar bestaat dat iemand in een isolement terecht komt. Jakobus spreekt over het roepen van de oudsten. De zieke mag voorbede vragen: "*laten ze voor hem bidden*". Op deze manier is de gemeente betrokken bij een ziek gemeentelid. Zoals in die bekende geschiedenis van die "vier mannen en

een zieke vriend" die de zieke door het dak op een matras voor de voeten van de Here Jezus brengen.

Vervolgens schrijft Jakobus over "*hem met olie zalven in de naam van de Heer*". Dan wordt het voor ons allemaal wat minder duidelijk

Volgens sommige uitleggers werd zalfolie in de tijd van het Nieuwe Testament alom gebruikt als medisch middel. In Lucas 10:34 gebruikt de barmhartige Samaritaan olie en wijn ter verzachting van de wonden. Het gebruik van olie is als zodanig een natuurlijke zaak, waarbij de gebruiker gebeden kan hebben om Gods zegen over de behandeling. Veel exegeten gaan daarom uit van de betekenis die olie had als geneesmiddel en zien dan in het gebruik door de discipelen een heenwijzing naar medicijnen die door God gezegend worden.

Andere uitleggers vatten de tekst op als een speciale handeling met godsdienstige betekenis, (bijna) als een sacrament.

Wanneer we letten op het gebruik van zalfolie in het Oude Testament, dan zien we dat daar vaak sprake is van een toewijding aan God, waarbij men soms een speciale opdracht ontvangt of een aanstelling in een ambt. Diverse gedeelten maken duidelijk dat de olie een symbool is van de inwoning of kracht van de Geest des Heren. In algemene zin is olie een bron van vitaliteit en leven. Op grond hiervan kan in Jakobus 5 gedacht worden aan de zalving met olie als symbool van toewijding van de zieke aan God en aan het werk van de Heilige Geest.

Nog moeilijker lijkt het te worden, wanneer we lezen in vers 15: "*Het gelovige gebed zal de zieke redden,...*". Vinden we hier de bevestiging van de zogenaamde 'gebedsgenezing'? Staat hier met zoveel woorden dat iedere zieke die gelovig bidt gezond wordt? Nee dat staat er niet! Immers, Jakobus schreef over de 'oudsten' die een gebed over de zieke uitspreken. Verhelderend kan het zijn om hier naar de tekst in de Statenvertaling te kijken. In de Statenvertaling luidt Jakobus 5: 15 "*En het gebed des geloofs zal den zieke behouden,...*"

Wanneer een gelovige die met ziekte te kampen heeft, niet geneest, mogen we daaraan geen conclusies over (de mate van) zijn geloof verbinden. Zeker niet met een beroep op Jakobus 5. Daarbij komt dat Jakobus ook schrijft: "*en de Heer zal hem laten opstaan*". Jakobus beschouwt het gebed niet als een zelfstandig werkend (genees)middel. Hierin klinkt de dubbele betekenis door die het in het Grieks gebruikte woord ook in zich heeft. Er kan sprake zijn van 'opstaan van je bed' of 'opstaan uit de dood'. Beide is het werk van de Here Jezus Christus.

Ons tekstgedeelte brengt nog een ander moeilijk punt met zich mee. Jakobus spreekt over ziekte en genezing en zonden. Volgens sommigen is

er altijd een direct concreet verband tussen zonde en ziekte. Volgens Jakobus is dit niet zo. Er kan een direct concreet verband zijn tussen zonden en ziekte. We lezen in vers 15: *“Wanneer hij gezondigd heeft, zal het hem vergeven worden.”* Daarin wordt gezegd dat er vergeving voor de zonden is. Tot slot lezen we in dit gedeelte: *“16Beken elkaar uw zonden en bid voor elkaar, dan zult u genezen. Want het gebed van een rechtvaardige is krachtig en mist zijn uitwerking niet.”*

Waarschijnlijk doelt Jakobus hier niet alleen op het belijden van zonden tegenover de oudsten, maar ook tegenover elkaar als gemeenteleden. Nadrukkelijk wordt dit verbonden met het gebed voor elkaar. Voor het ‘dan zult u genezen’ gebruikt Jakobus in het Grieks een medische term. Daarmee wordt daadwerkelijke genezing dus bepaald niet uitgesloten. Maar datzelfde Griekse woord wordt in de Bijbel ook wel gebruikt voor het ‘ontvangen van vergeving’. Onze diepste genezing is immers niet alleen lichamelijke, of psychische genezing, maar de genezing van de gevolgen van de zonde, ja zelfs van de macht van de zonde.

Soms kun je in situaties van ziekte gaan (in)zien en ervaren dat er dankzij het gebed lang niet altijd ‘letterlijke genezing’ komt, maar wel een aanvaarding en versterkt vertrouwen, in geloof.

Tot slot is het niet onverstandig te letten op de formulering die Jakobus gebruikt aan het eind van vers 16: *“Want het gebed van een rechtvaardige is krachtig en mist zijn uitwerking niet.”* In de vorige Bijbelvertaling (NBG) staat hier: *Het gebed van een rechtvaardige vermag veel, doordat er kracht aan verleend wordt*”. Met andere woorden, het gebed van een rechtvaardige is niet tot alles in staat. We mogen veel van ons gebed verwachten, omdat we ons gerechtvaardigd mogen weten door de Here Jezus Christus. Dit houdt echter niet in dat ons gebed ook altijd direct leidt tot hetgeen waarom we bidden. De Here Jezus heeft ons Zelf geleerd en voorgeleefd dat bij ons gebed, de bede “Uw wil geschiede” onmisbaar is. Conclusie van het bovenstaande mag ook zijn dat we niet naar speciale “wonderdiensten” of iets dergelijks hoeven te gaan. Onze God is in staat om wonderen te doen in iedere (plaatselijke) gemeente, en waar Hij maar wil.

Ds. M. A. Bos